

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z wniosku D. D.
przy uczestnictwie A. K., T. K., P. K., A. K., A. G., M. P. i K. B.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 23 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki A. K. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 19 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w B. stwierdził, że spadek po H. A. W. zmarłej 13 stycznia 2009 r., na podstawie testamentu notarialnego z 11 czerwca 1999 roku nabyli córka A. M. K. i jej mąż T. W. K. w 1/3 części w ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej oraz wnuczki P. K. i A. K., córki A. i T., każda z nich w 1/3 części, oraz że spadek po W. W. zmarłym 25 października 2010 r., na podstawie testamentu notarialnego z 11 czerwca 1999 roku nabyli: córka A. M. K. i jej mąż T. W. K. w 1/3 części w ustawowej wspólności

majątkowej małżeńskiej oraz wnuczki P. K. i A. K., córki A. i T., każda z nich w 1/3 części.

Postanowieniem z 23 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w B. zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie pierwszym w ten sposób, że stwierdził, iż spadek po H. A. W., na podstawie testamentu notarialnego z 5 lutego 2007 r. nabyła córka A. M. K. w całości oraz zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie drugim w ten sposób, że stwierdził, iż spadek po W. W., na podstawie testamentu notarialnego z 5 lutego 2007 r. nabyła córka A. M. K. w całości.

Sąd Okręgowy, odmiennie niż Sąd pierwszej instancji, uznał, że w ustalonym stanie faktycznym brak podstaw do stwierdzenia nieważności części testamentu z 5 lutego 2007 r. stanowiącej zapis, z powodu błędu spadkodawców, nie ma bowiem podstaw do przyjęcia, iż spadkodawcy nie mieli rozeznania co do wartości posiadanej, a następnie darowanej uczestniczce nieruchomości i działali w tym zakresie pod wpływem błędu, jak również nie ma podstaw do przyjęcia, że ich wolą było podzielenie majątku między córkami w równych częściach. Z tych przyczyn Sąd Okręgowy dokonał zmiany zaskarżonego orzeczenia i orzekł dziedziczenie na podstawie tego testamentu.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącej w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące kwestii oceny ważności części lub całości testamentu w sytuacji, w której wada oświadczenia woli testującego dotyczy jednego z elementów testamentu (w tym wypadku zapisu) oraz próby określenia przez Sąd Najwyższy zasad, na podstawie których sankcja nieważności jednego z oświadczeń (w szczególności rozrządzeń z reguły towarzyszących rozrządzeniu głównemu, a więc powołującemu do spadku) wpływa na nieważność całości lub części rozrządzenia testamentowego. Wynika to z konieczności określenia korelacji przepisów art. 945 § 1 k.c. oraz art. 58 § 3 k.c. i odpowiedzi na pytanie, czy w świetle tych przepisów możliwa jest częściowa ważność testamentu w sytuacji nieważności jednego z jego zapisów, czy też zawsze skutkuje nieważnością całości

testamentu. Doniosłość konieczności wypowiedzenia się w tej materii wynika również z faktu, iż w niniejszej sprawie odmienne stanowisko w omawianym zakresie zajęły Sądy obu instancji.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wnioskodawczynie wywiodła z naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c., stwierdzając, że doprowadziło to do przeprowadzenia wadliwie postępowania dowodowego, zwłaszcza w zakresie odmiennych ustaleń faktycznych niż Sąd pierwszej instancji oraz nie dokonania wszechstronnej i szerokiej analizy materiału dowodowego, co skutkowało pochopnymi wnioskami np. w zakresie ustalenia rzeczywistego zamiaru spadkodawców w chwili testowania w 2007 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien w pogłębionym wywodzie prawnym wykazać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Wymaga to przedstawienia tego zagadnienia przez odpowiednie sformułowanie jako abstrakcyjnego pytania prawnego powstałego na tle określonego przepisu prawa na gruncie ustalonego w sprawie stanu faktycznego, wskazania kontrowersji i rozbieżnych ocen prawnych, jakie wywołuje oraz wykazania, że mają one tak poważny charakter, iż konieczne jest zajęcie stanowiska przez Sąd Najwyższy, niezbędnego nie tylko do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, lecz istotnego także dla rozwoju judykatury (porównaj między innymi orzeczenia z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 5 2002/1/11, z dnia 7 czerwca 2005 r. V CSK 3/05 i z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl.). Chodzi zatem o wykazanie, że w sprawie występuje tak poważne i istotne oraz nowe zagadnienie prawne, że nie wystarczy jego rozstrzygnięcie przez sądy powszechne, które w swojej działalności orzeczniczej powołane są do rozwiązywania problemów prawnych, występujących niemal w każdej sprawie, lecz konieczne jest zajęcie stanowiska przez najwyższy organ sądowy.

Analiza wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej wnioskodawczyni prowadzi do oceny, że nie wykazała ona występowania w sprawie takiego zagadnienia prawnego. Skarżąca nie przedstawiła pogłębionego wyводу prawnego opisującego kontrowersje lub rozbieżne oceny prawne jakie zagadnienie to wywołuje poprzestając na stwierdzeniu, że w literaturze istnieją sporne wypowiedzi w tym przedmiocie. Nie przedstawiła tych wypowiedzi ani nie dokonała ich analizy.

Należy także podkreślić, że rozbieżność w sposobie interpretacji lub stosowania przepisów prawa przez sąd pierwszej oraz sąd drugiej instancji w związku z orzekaniem w tej samej sprawie nie może uzasadniać przyjęcia, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne.

Skarżąca nie wykazała również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc, że w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07). Uzasadnienie tej przesłanki przedsądu sprowadza się w istocie do kwestionowania oceny dowodów Sądu drugiej instancji i jego ustaleń faktycznych, co jest niedopuszczalne w skardze kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

aj